

غلامرضا دین پناه^۱

محمد چیدری^۲

همید موحد محمدی^۳

مقایسه ویژگیهای گندمکاران عضو و غیرعضو تعاونی‌های تولید و شوراهای اسلامی روستایی (مطالعه موردی در شهرستان اصفهان)

چکیده

هدف این تحقیق مقایسه ویژگیهای گندمکاران عضو و غیرعضو تعاونی‌های تولید و شوراهای اسلامی روستایی می‌باشد. این تحقیق از نوع توصیفی و علی - مقایسه‌ای می‌باشد. گندمکاران شهرستان اصفهان جامعه آماری این تحقیق را تشکیل می‌دهند که با استفاده از نمونه‌گیری طبقه‌ای ۳۹۴ گندمکار به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند که در نهایت ۳۸۱ پرسش‌نامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. روایی محتوایی و ظاهری ابزار پژوهش از طریق اعضای هیئت علمی گروه ترویج و آموزش کشاورزی در دانشگاه تربیت مدرس و متخصصان و کارشناسان سازمان جهاد کشاورزی استان اصفهان به دست آمد. آزمون مقدماتی و اعتبار پرسشنامه از طریق تکمیل ۳۰ پرسش‌نامه به وسیله گندمکاران در یکی از روستاهای خارج از نمونه آماری به عمل آمد، و ضریب اطمینان آلفای کرونباخ $\alpha = 0.87$ محاسبه شد. نتایج حاصل نشان می‌دهد که بین میانگین‌های تحصیلات، سابقه کشت گندم، سطح زیر کشت گندم، عملکرد، سطح مکانیزاسیون، میزان دانش فنی، میزان پذیرش تکنولوژی، منزلت اجتماعی، میزان استفاده از وسایل ارتباط جمعی، میزان مشارکت اجتماعی و میزان استفاده از کانال‌های ارتباطی اعضای تعاونی‌های تولید روستایی و غیر اعضا، اختلاف معنی‌داری وجود دارد. همچنین بین میانگین‌های سن، تحصیلات، سابقه کشت گندم، سطح زیر کشت گندم، عملکرد، طرح مکانیزاسیون، میزان دانش فنی، میزان پذیرش تکنولوژی، منزلت اجتماعی، میزان استفاده از وسایل ارتباط جمعی، میزان مشارکت اجتماعی و میزان استفاده از کانال‌های ارتباطی اعضای شوراهای اسلامی روستایی و غیر اعضا، اختلاف معنی‌داری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: تعاونی تولید روستایی، شورای اسلامی روستا، گندمکار

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته ترویج و آموزش کشاورزی دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس

۲- دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس

۳- استادیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشکده کشاورزی، دانشگاه تهران

کار تشکیل تعاونیهایی تولید روستایی در ایران با تشکیل صندوقهای تعاون در سال ۱۳۲۵ در مراکز بخشها آغاز شد. ولی متأسفانه این تعاونیها جز مدت کوتاهی دوام نیاورد و از فعالیت افتادند. اما با آغاز برنامه اصلاحات ارضی و کنار رفتن مالکین، دولت برای پرکردن خلأ ایجاد شده در سطح روستاها دست به تشکیل شرکت تعاونیهای روستایی زد و مالکیت بر زمین را شرط عضویت در این تعاونیها قرار داد (ازکیا، ۱۳۸۱).

مشارکت روستائیان در مسائل روستا به سال ۱۳۴۲ و تشکیل انجمن ده برمیگردد و شوراهای اسلامی روستایی یکی از نهادهای مردمی و مدنی است که پس از پیروزی انقلاب اسلامی جایگزین انجمن ده شد.

در تحقیقی که عمادی در سال ۱۳۸۲ تحت عنوان "مقایسه ویژگیهای گندمکاران عضو و غیرعضو تعاونیهای تولید روستایی" در استان خوزستان انجام داد به این نتایج رسید که بین ویژگیهای سطح دانش فنی، سطح مکانیزاسیون، میزان عملکرد گندم، درآمد حاصل از محصول، میزان کل زمین تحت مالکیت، میزان زمین زیر کشت گندم، میزان مشارکت اجتماعی، سطح منزلت اجتماعی اعضای شرکت تعاونی تولید روستایی و غیر اعضاء اختلاف معنی داری وجود داشت (عمادی، ۱۳۸۲).

در تحقیقی که درویش نیا در سال ۱۳۷۹ تحت عنوان "آرزیابی میزان موفقیت شرکت تعاونی تولید روستایی" در استان مازندران انجام داد به این نتایج رسید که سطح سواد، میزان رضایتمندی، تعداد افراد باسواد خانوار با میزان آگاهی اعضاء از شرکت تعاونی تولید روستایی رابطه معنی داری دارند و نگرش، میزان رضایتمندی و ویژگیهای اقتصادی و ویژگیهای اجتماعی با میزان مشارکت اعضاء در شرکت تعاونی تولید روستایی رابطه معنی داری دارند. همچنین رگرسیون چند متغیره نشان داد که رضایتمندی، نگرش، انگیزش کشاورزان و میزان سواد، ۵۴/۸ درصد از تغییرات میزان موفقیت شرکت تعاونی تولید روستایی را پیش بینی می کند (درویش نیا، ۱۳۷۹).

در تحقیقی که احمدی در سال ۱۳۷۸ تحت عنوان "بررسی عوامل موثر بر عضویت کشاورزان در تعاونیهای تولید روستایی در قالب الگوی تلفیقی انتشار نوآوریها" در استان انجام داد به این نتایج رسید که ویژگیهای شخصی (سن، سواد، تماس با کانالهای ارتباطی، شرکت در فعالیتهای آموزشی - ترویجی، فاصله تا مرکز خدمات کشاورزی، میزان اعتماد به توصیههای مروجین و کارشناسان کشاورزی، عمل به توصیههای مروجین و کارشناسان و میزان مراجعه به مرکز خدمات و تعاونی تولید) و ویژگیهای اقتصادی (درآمد، شغل اصلی، سطح زیر کشت، تعداد قطعات زمین، میزان استفاده از وام و اعتبارات بانکی و دسترسی به نهادهای تولید و میزان استفاده از نهادهای تولید و میزان استفاده از ماشین آلات کشاورزی) و منزلت اجتماعی با عضویت در شرکت تعاونی تولید رابطه معنی داری دارند. همچنین بین ویژگیهای شخصی، ویژگیهای اقتصادی و منزلت اجتماعی پاسخگویان عضو و غیرعضو تعاونی روستایی اختلاف معنی داری وجود دارد (احمدی، ۱۳۷۸).

در تحقیقی که کیانی مهر در سال ۱۳۷۹ تحت عنوان "نقش شرکتهای تعاونی تولید روستایی در بهبود وضعیت فنی و اقتصادی کشاورزان گندمکار" که در شهرستان سبزوار انجام شد به این نتایج رسید:

۱- از میان ویژگیهای شخصی، متغیرهای سن، سابقه کار کشاورزی با متغیر عضویت در شرکت تعاونی تولید روستایی رابطه منفی و معنی داری دارند و بین متغیر میزان تحصیلات و عضویت رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد.

۲- از میان ویژگیهای فنی، متغیرهای سطح دانش فنی و استفاده بهینه از نهاده بذر با متغیر عضویت در شرکت تعاونی تولید روستایی رابطه مثبت و معنی داری دارند و متغیرهای سطح مکانیزاسیون، استفاده بهینه از نهادهای کود و سم، روش مناسب آبیاری و دفعات آبیاری با متغیر عضویت در شرکت تعاونی تولید روستایی رابطه معنی داری ندارند.

۳- از میان ویژگیهای اقتصادی، متغیرهای سطح زیر کشت گندم، عملکرد و درآمد خالص با متغیر عضویت در شرکت تعاونی تولید روستایی رابطه مثبت و معنی داری دارند و متغیرهای هزینه آماده سازی

زمین، هزینه کاشت با متغیر عضویت در شرکت تعاونی تولید روستایی رابطه منفی و معنی داری دارند ولی متغیرهای هزینههای داشت، برداشت و هزینه کل با متغیر عضویت در شرکت تعاونی تولید روستایی رابطه ای ندارند (کیانی مهر، ۱۳۷۹).

مواد و روشها

در این تحقیق از روشهای تحقیق توصیفی و علی - مقایسه ای استفاده شده است. زیرا از یک سو به توصیف آمارها می پردازد و از سوی دیگر ویژگیهای گندمکاران عضو تعاونیهای تولید و شوراهای اسلامی روستایی را با ویژگیهای گندمکاران که عضو این تشکلهای نیستند مقایسه می کند. جامعه آماری این تحقیق را کلیه کشاورزان شهرستان اصفهان که در طی سالهای ۸۲ - ۱۳۸۰ اقدام به کشت گندم نموده اند، شامل می شود (N=۱۹۸۰۰). در این تحقیق از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای استفاده شده است. در این تحقیق، مراکز خدمات کشاورزی در شهرستان اصفهان (۱۰ مرکز) طبقات جامعه آماری ما را تشکیل می دهند. با استفاده از فرمول کوکران از جامعه آماری نمونه گیری شد (n=۳۹۴).

$$n = \frac{Nt^2s^2}{Nd^2 + t^2s^2}$$

N: جامعه آماری (کلیه گندمکاران شهرستان اصفهان)

n: نمونه آماری (گندمکاران انتخاب شده از جامعه آماری)

t: سطح اطمینان

S²: بالاترین واریانس که از طریق آزمون مقدماتی بدست آمده است.

d: درجه دقت

$$n = \frac{19800 \times (1.96)^2 \times 0.3764}{19800 \times (0.06)^2 + (1.96)^2 \times 0.3764}$$

$$n = 394$$

نمونه آماری انتخاب شده با استفاده از فرمول زیر به تناسب از هر طبقه نمونه گیری شد. در نهایت ۳۸۱ پرسشنامه تکمیل شد که به تفکیک مراکز خدمات در جدول ۱ آمده است.

$$P_k = \frac{N_k}{N}$$

$$n_k = n.P_k$$

P_k: نسبت گندمکاران هر طبقه به کل گندمکاران جامعه آماری

N_k: تعداد گندمکاران در هر طبقه

N: تعداد کل گندمکاران در جامعه آماری

n: کل نمونه آماری بدست آمده از جامعه آماری

n_k: نمونه بدست آمده از هر طبقه (منصورفر، ۱۳۷۶).

جهت تعیین روایی محتوایی و ظاهری چندین نسخه از پرسشنامه را در اختیار اساتید گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس، اساتید گروه ترویج آموزش کشاورزی دانشگاه تهران، اساتید گروه زراعت دانشگاه تربیت مدرس و تعدادی از کارشناسان جهاد کشاورزی شهرستان اصفهان گذاشته شد و برای تعیین اعتبار ابزار تحقیق و بدست آوردن واریانس جهت نمونه گیری، اقدام به آزمون

نام مرکز خدمات	حجم جامعه	حجم نمونه	تعداد پرسشنامه های تکمیل شده
بران شمال	۲۷۰۰	۵۴	۵۲
رهنان	۲۳۰۰	۴۶	۴۵
کرارج	۱۴۰۰	۲۸	۲۶
اسلام آباد	۱۳۰۰	۳۲	۳۰
ورزنه	۳۰۰۰	۵۹	۵۹
رامشه	۷۰۰	۱۴	۱۱
کوهپایه	۱۳۰۰	۲۶	۲۵
بران جنوبی	۳۳۰۰	۶۶	۶۴
حی و عقاب	۲۲۰۰	۴۳	۴۳
جرقویه	۱۳۰۰	۲۶	۲۶
جمع	۱۹۸۰۰	۳۹۴	۳۸۱

جدول ۲. ویژگیهای شخصی و حرفه‌ای پاسخگویان

متغیر	فراوانی	درصد	تعداد	میانگین	انحراف معیار
سن			۳۸۱	۴۱/۷	۹/۵۷
۲۲-۳۵	۱۱۶	۳۰/۶			
۳۶-۴۵	۱۴۳	۳۷/۵			
۴۶-۷۰	۱۲۲	۳۲			
سطح تحصیلات			۳۸۱	۵/۲۴	۳/۴۷
بیسواد	۷۸	۲۰/۵			
ابتدایی (۱-۵)	۱۳۰	۴۳/۱			
راهنمایی (۶-۹)	۱۴۸	۳۸/۸			
متوسطه (۱۰-۱۲)	۲۳	۶			
دانشگاهی (۱۳-۱۴)	۲	-/۵			
سابقه کشت گندم			۳۸۱	۲۳/۷	۸/۸
۲-۱۰	۱۸	۴/۷			
۱۱-۲۰	۱۵۰	۳۹/۴			
۲۱-۳۰	۱۴۵	۳۸/۱			
۳۱-۵۵	۶۸	۱۷/۸			
سطح زیر کشت گندم			۳۸۱	۲/۹	۳/۳
۰/۵-۱/۵	۸۸	۲۳/۱			
۱/۶-۳	۱۳۵	۳۵/۴			
۳/۱-۶	۱۱۲	۲۹/۷			
۶/۱-۲۰	۴۵	۱۱/۸			
عملکرد			۳۸۱	۶/۷	۱/۳
۳-۶	۱۴۷	۳۸/۷			
۶/۱-۸	۱۹۲	۵۰/۳			
۸/۱-۹/۵	۴۲	۱۱			

میزان پذیرش تکنولوژی

برای تعیین میزان پذیرش تکنولوژی می‌توان به این صورت عمل کرد که امتیازهای هر سؤال را که بین ۱ تا ۵ می‌باشد با هم جمع کرده‌ایم. مجموع امتیاز ۱۵ سؤال نمره میزان پذیرش تکنولوژی هر فرد را تعیین می‌کند. با توجه به وجود تعداد ۱۵ سؤال، حداقل نمره پذیرش تکنولوژی ۱۵ و حداکثر نمره ۷۵ می‌باشد. بر این اساس ۳۸/۸ درصد از پاسخگویان پذیرش تکنولوژی آنها در حد پایین بوده است، ۴۸/۳ درصد از پاسخگویان پذیرش تکنولوژی آنها در حد متوسط و ۱۲/۸ درصد از پاسخگویان پذیرش تکنولوژی آنها در حد بالا و خیلی بالا می‌باشد. میانگین میزان پذیرش تکنولوژی ۴۲/۷ و انحراف معیار آن ۷/۱۷ می‌باشد. (جدول ۵)

ویژگی‌های اجتماعی پاسخگویان

با توجه به میانگین منزلت اجتماعی، مشارکت اجتماعی، میزان استفاده از وسایل ارتباط جمعی و میزان استفاده از کانالهای ارتباطی پاسخگویان می‌توان گفت که منزلت اجتماعی، مشارکت اجتماعی و میزان استفاده پاسخگویان از کانالهای ارتباطی در حد متوسط بوده و میزان استفاده از وسایل ارتباط جمعی در حد پایین

مقدماتی گردید. در این آزمون پرسشنامه مذکور به ۳۰ گندمکار در شهرستان شهرضا (جدول ۶) که از نظر شرایط اقلیمی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی شبیه جامعه آماری بودند.

عضویت در تعاونی تولید و شورای اسلامی روستایی

جدول ۳. سطح مکانیزاسیون گندمکاران پاسخ دهنده

سطح مکانیزاسیون	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
بسیار پایین (۳۱-۴۰)	۴۲	۱۱	۱۱
پایین (۴۱-۶۰)	۶۲	۱۶/۳	۲۷/۳
متوسط (۶۱-۸۰)	۱۲۴	۳۲/۵	۵۹/۸
بالا (۸۱-۱۰۰)	۱۰۰	۲۶/۲	۸۶/۱
بسیار بالا (۱۰۱-۱۱۹)	۵۳	۱۳/۹	۱۰۰
جمع	۳۸۱	۱۰۰	

میانگین = ۷۳
انحراف معیار = ۲۳/۵

داده شد. پس از استخراج داده‌ها ضریب کرونباخ آلفا برای تمام متغیرها با مقیاس رتبه‌ای برای ۸۷٪ محاسبه شد.

نتایج و بحث

ویژگی‌های شخصی و حرفه‌ای پاسخگویان

با توجه به میانگین سن و سواد پاسخگویان می‌توان برداشت کرد که اکثر آلفا مسن (۴۱/۷) هستند و سطح تحصیلاتشان در حد ابتدایی (۵/۲۴) می‌باشد. میانگین سابقه کشت گندم در پاسخگویان ۲۳/۷ سال و میانگین سطح زیر کشت گندم ۲/۹ هکتار و میانگین عملکرد گندم ۶/۷ تن می‌باشد. (جدول ۲)

سطح مکانیزاسیون

سطح مکانیزاسیون بیانگر میزان استفاده گندمکاران از ماشین آلات کشاورزی و دنباله بندهای آن در کشت و زرع گندم است. ۳۲/۵ درصد از پاسخگویان سطح مکانیزاسیون آنها در حد متوسط می‌باشد و ۴۰/۱ درصد از پاسخگویان سطح مکانیزاسیون آنها در حد بالا و بسیار بالا می‌باشد. میانگین سطح مکانیزاسیون ۷۳ و انحراف معیار آن ۲۳/۵ می‌باشد. (جدول ۳)

میزان دانش فنی

برای سنجش دانش فنی گندمکاران ۲۰ سؤال پیرامون کشت و زرع گندم بیان شد. هر سؤال دارای ۳ یا ۴ گزینه می‌باشد. که از این گزینه‌ها یک گزینه کاملاً

جدول ۴. طبقه‌بندی نمرات دانش فنی

دسته بندی نمرات	وضعیت دانش فنی	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
۲۰-۲۷	بسیار ضعیف	۰	۰	۰
۲۷/۱-۳۵	ضعیف	۴۵	۱۱/۸	۱۱/۸
۳۵/۱-۴۳	متوسط	۱۸۷	۴۹/۱	۶۰/۹
۴۳/۱-۵۱	خوب	۱۲۴	۳۲/۵	۹۳/۴
۵۱/۱-۶۰	بسیار خوب	۲۵	۶/۶	۱۰۰
جمع		۳۸۱	۱۰۰	

میانگین = ۴۲/۲۷
انحراف معیار = ۵/۵۳

جدول ۵. وضعیت میزان پذیرش تکنولوژی در پاسخگویان

دسته بندی نمرات	وضعیت میزان پذیرش	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
۱۵-۲۷	خیلی پایین	۰	۰	۰
۲۷/۱-۳۹	پایین	۱۴۸	۳۸/۸	۳۸/۸
۳۹/۱-۵۱	متوسط	۱۸۴	۴۸/۳	۸۷/۱
۵۱/۱-۶۳	بالا	۴۷	۱۲/۳	۹۹/۵
۶۳/۱-۷۵	خیلی بالا	۲	۰/۵	۱۰۰
جمع		۳۸۱	۱۰۰	
میانگین				۴۲/۷
				انحراف معیار - ۷/۱۷

از گندمکاران در مورد این که عضو شورای روستا و شرکت تعاونی روستایی هستند یا خیر سؤال شد که ۱۶۹ نفر آنها عضو شورای روستا بوده و ۲۱۲ نفر عضو شورای روستا نبوده‌اند. همچنین ۲۸۴ نفر از پاسخگویان عضو شورای تعاونی روستایی بوده و ۹۷ نفر عضو شرکت تعاونی روستایی نبوده‌اند جدولهای ۷ و ۸ این فراوانیها را نشان می‌دهند.

مقایسه ویژگی‌های شخصی و حرفه‌ای گندمکاران عضو تعاونی تولید و گندمکارانی که عضو نیستند

نتایج آزمون ۱ نشان می‌دهد که بین میانگین‌های تحصیلات، سابقه کشت گندم، سطح زیر کشت گندم و عملکرد در هر دو گروه گندمکار اختلاف معنی‌داری وجود دارد. به طوریکه سواد، سابقه کشت گندم، سطح زیر کشت گندم و عملکرد در گندمکارانی که عضو تعاونی تولید بوده‌اند، بیشتر می‌باشد. (جدول ۹)

مقایسه ویژگی‌های زراعی - فنی گندمکاران عضو تعاونی تولید و گندمکارانی که عضو نیستند

نتایج آزمون ۱ نشان می‌دهد که بین میانگین‌های سطح مکانیزاسیون، میزان دانش فنی و پذیرش تکنولوژی در هر دو گروه گندمکار در سطح ۰/۰۱ اختلاف معنی‌داری وجود دارد به طوریکه سطح مکانیزاسیون، میزان دانش فنی و پذیرش تکنولوژی در گندمکارانی که عضو تعاونی تولید بوده‌اند، بیشتر می‌باشد (جدول ۱۰).

مقایسه ویژگی‌های زراعی - فنی گندمکاران عضو تعاونی تولید و گندمکارانی که عضو نیستند

نتایج آزمون ۱ نشان می‌دهد که بین میانگین‌های منزلت اجتماعی، میزان استفاده از وسایل ارتباط جمعی،

جدول ۶. ویژگی‌های اجتماعی پاسخگویان

متغیر	فراوانی	درصد	تعداد	میانگین	انحراف معیار
منزلت اجتماعی			۳۸۱	۹/۲۴	۲/۹۶
پایین (۰-۸)	۱۶۹	۴۴/۴			
متوسط (۸/۱-۱۲)	۱۵۰	۳۹/۴			
بالا (۱۲/۱-۲۰)	۶۲	۱۶/۲			
مشارکت اجتماعی			۳۸۱	۱۲/۶۴	۳/۲۲
پایین (۰-۱۲)	۱۹۸	۵۲			
متوسط (۱۲/۱-۱۸)	۱۷۱	۴۴/۹			
بالا (۱۸/۱-۳۰)	۱۲	۳/۱			
استفاده از وسایل ارتباط جمعی			۳۸۱	۵/۴۹	۲/۶۸
پایین (۰-۶)	۲۲۶	۵۹/۴			
متوسط (۶/۱-۹)	۱۲۴	۳۲/۵			
بالا (۹/۱-۱۵)	۳۱	۸/۱			
استفاده از کانالهای ارتباطی			۳۸۱	۲۱/۸۳	۵/۵
پایین (۰-۱۸)	۱۳۳	۳۴/۹			
متوسط (۱۸/۱-۲۷)	۱۶۷	۴۳/۸			
بالا (۲۷/۱-۴۵)	۸۱	۲۱/۳			

میزان مشارکت اجتماعی و میزان استفاده از کانالهای ارتباطی در هر دو گروه گندمکار در سطح ۰/۰۱ اختلاف معنی‌داری وجود دارد. به طوریکه میانگین‌های منزلت اجتماعی، میزان استفاده از وسایل ارتباط جمعی، میزان مشارکت اجتماعی و میزان استفاده از کانالهای ارتباطی در گندمکارانی که عضو تعاونی تولید بوده‌اند، بیشتر می‌باشد. (جدول ۱۱)

مقایسه ویژگی‌های شخصی و حرفه‌ای گندمکاران عضو شورای اسلامی روستا و گندمکارانی که عضو نیستند

نتایج آزمون ۱ نشان می‌دهد که بین میانگین‌های سن، تحصیلات، سابقه کشت گندم، سطح زیر کشت گندم و عملکرد در هر دو گروه گندمکار اختلاف معنی‌داری وجود دارد. به طوریکه سن، سواد، سابقه کشت گندم، سطح زیر کشت گندم و عملکرد در گندمکارانی که عضو شورای روستا بوده‌اند، بیشتر می‌باشد. (جدول ۱۲)

مقایسه ویژگی‌های زراعی - فنی گندمکاران عضو شورای اسلامی روستا و گندمکارانی که عضو نیستند

نتایج آزمون ۱ نشان می‌دهد که بین میانگین‌های سطح مکانیزاسیون، میزان دانش فنی و پذیرش

جدول ۷. عضو شورای روستا

آیا عضو شورای روستا بوده‌اید	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
بلی	۱۶۹	۴۴/۴	۴۴/۴
خیر	۲۱۲	۵۵/۶	۱۰۰
جمع	۳۸۱	۱۰۰	

جدول ۸. عضو تعاونی تولید

آیا عضو تعاونی تولید بوده‌اید	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
بلی	۲۸۴	۷۴/۵	۷۴/۵
خیر	۹۷	۲۵/۵	۱۰۰
جمع	۳۸۱	۱۰۰	

جدول ۹. مقایسه ویژگی‌های شخصی و حرفه‌ای در دو گروه گندمکار

متغیر وابسته	متغیر مستقل	گندمکارانی که عضو تعاونی تولید هستند	گندمکارانی که عضو تعاونی تولید نیستند	Sig	t
سواد	فراوانی	میانگین	فراوانی	۰/۰۰۰	۳/۹۶**
سابقه کشت گندم	فراوانی	میانگین	فراوانی	۰/۰۲۴	۲/۱۳*
سطح زیر کشت گندم	فراوانی	میانگین	فراوانی	۰/۰۰۱	۳/۲۹**
عملکرد	فراوانی	میانگین	فراوانی	۰/۰۰۰	۹/۰۰۱**

* p < ۰/۰۵

** p < ۰/۰۱

تکنولوژی در هر دو گروه گندمکار در سطح ۰/۰۱ اختلاف معنی‌داری وجود دارد. به طوریکه سطح مکانیزاسیون، میزان دانش فنی و پذیرش تکنولوژی در گندمکارانی که عضو شرکت تعاونی بوده‌اند، بیشتر می‌باشد. (جدول ۱۳)

مقایسه ویژگی‌های اجتماعی گندمکاران عضو شورای اسلامی روستا و گندمکارانی که عضو نیستند

نتایج آزمون t نشان می‌دهد که بین میانگین‌های منزلت اجتماعی، میزان استفاده از وسایل ارتباط جمعی، میزان مشارکت اجتماعی و میزان استفاده از کانال‌های ارتباطی در هر دو گروه گندمکار در سطح ۰/۰۱ اختلاف معنی‌داری وجود دارد. به طوریکه میانگین‌های منزلت اجتماعی، میزان استفاده از وسایل ارتباط جمعی، میزان مشارکت اجتماعی و میزان استفاده از کانال‌های ارتباطی در گندمکارانی که عضو شرکت تعاونی بوده‌اند، بیشتر می‌باشد. (جدول ۱۴)

پیشنهادات

۱- با توجه به این که دانش فنی و پذیرش تکنولوژی گندمکاران در حد متوسط می‌باشد، برگزاری دوره‌های آموزشی و ترویجی ضروری می‌باشد.

۲- با توجه به اختلاف معنی‌دار بین سواد، عملکرد، سطح مکانیزاسیون و سطح زیر کشت گندم، دانش فنی و پذیرش تکنولوژی در گندمکاران عضو و غیر عضو،

جدول ۱۰. مقایسه ویژگی‌های فنی - زراعی در دو گروه گندمکار

Sig	t	گندمکارانی که عضو		گندمکارانی که عضو		متغیر وابسته
		تعاونی تولید نیستند	تعاونی تولید هستند	تعاونی تولید نیستند	تعاونی تولید هستند	
۰/۰۰۰	۴/۰۹**	۶۴/۹۶	۹۷	۷۵/۷۷	۲۸۴	سطح مکانیزاسیون
۰/۰۰۰	۴/۶۵**	۴۰/۰۸	۹۷	۴۲/۰۳	۲۸۴	دانش فنی
۰/۰۰۰	۳/۶۲**	۳۰/۴۶	۹۷	۳۲/۴۷	۲۸۴	پذیرش تکنولوژی

** p < ۰/۰۱

جدول ۱۱. مقایسه ویژگی‌های اجتماعی در دو گروه گندمکار

Sig	t	گندمکارانی که عضو		گندمکارانی که عضو		متغیر وابسته
		تعاونی تولید نیستند	تعاونی تولید هستند	تعاونی تولید نیستند	تعاونی تولید هستند	
۰/۰۰۰	۵/۴۷**	۷/۸۸	۹۷	۹/۷۱	۲۸۴	منزلت اجتماعی
۰/۰۰۰	۶/۰۷**	۴/۱۲	۹۷	۵/۹۵	۲۸۴	وسایل ارتباط جمعی
۰/۰۰۰	۶/۳۷**	۱۰/۹۸	۹۷	۱۲/۲	۲۸۴	مشارکت اجتماعی
۰/۰۰۰	۸/۹۲**	۱۸/۰۷	۹۷	۲۲/۱۱	۲۸۴	کانال‌های ارتباطی

** p < ۰/۰۱

دولت باید آموزش، تسهیلات و خدمات بیشتری ارائه دهد تا کشاورزان با آگاهی و رضایت و انگیزه بیشتری عضو تعاونی‌های تولید و شوراهای اسلامی روستایی شوند و همچنین باید تعاونی تولید و شوراهای اسلامی روستایی را نه تنها در دهستان بلکه در سطح روستاها گسترش دهند.

۳- با توجه به اختلاف معنی‌دار بین منزلت اجتماعی، استفاده از وسایل ارتباط جمعی، مشارکت اجتماعی، استفاده از کانال‌های ارتباطی در گندمکاران عضو و غیر عضو، تعاونی تولید و شوراهای اسلامی روستایی باید فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی خود را طوری اشاعه دهند تا تمام اقشار روستاییان را شامل شود تا انگیزه روستائیان را جهت عضویت در این تشکلهای افزایش دهد.

منابع

- احمدی، م.ت. (۱۳۷۸). بررسی عوامل موثر بر عضویت کشاورزان در تعاونی‌های تولید روستایی در قالب الگوی تلفیقی انتشار نوآوریها (مطالعه موردی در استان اصفهان). پایان نامه کارشناسی ارشد رشته ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس.
- ازکیام، (۱۳۸۱). جامعه‌شناسی توسعه و توسعه نیافتگی روستایی ایران. انتشارات اطلاعات، چاپ ششم.
- درویش‌نیا، ع.ا. (۱۳۷۹). ارزیابی میزان موفقیت شرکت تعاونی تولید روستایی در استان مازندران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس.
- کیانی مهر، ح. (۱۳۷۸). نقش شرکت تعاونی تولید روستایی در بهبود وضعیت فنی و اقتصادی کشاورزان گندمکار در شهرستان سبزوار. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس.
- عمانی، ا. (۱۳۸۲). "مقایسه ویژگی‌های گندمکاران عضو و غیر عضو تعاونی‌های تولید روستایی". مجله جهاد، شماره ۲۵۶، صص ۹۲-۸۴.
- منصورفر، ک. (۱۳۷۶). روشهای آماری. انتشارات دانشگاه تهران.

جدول ۱۲. مقایسه ویژگی‌های شخصی و حرفه‌ای در دو گروه گندمکار

Sig	t	گندمکارانی که عضو		گندمکارانی که عضو		متغیر وابسته
		شورای روستا نیستند	شورای روستا هستند	شورای روستا نیستند	شورای روستا هستند	
۰/۰۳۲	۲/۱۵*	۴۰/۷۹	۲۱۲	۴۲/۹۲	۱۶۹	سن
۰/۰۲۵	۲/۲۴*	۴/۸۹	۲۱۲	۵/۶۷	۱۶۹	سواد
۰/۰۱۲	۲/۵۲*	۲۲/۷۲	۲۱۲	۲۴/۹۹	۱۶۹	سابقه کشت گندم
۰/۰۰۴	۲/۸۸**	۲/۴۵	۲۱۲	۴/۴۳	۱۶۹	سطح زیر کشت گندم
۰/۰۰۰	۴/۳۳**	۶/۳۲	۲۱۲	۶/۹۹	۱۶۹	عملکرد

** p < ۰/۰۱

جدول ۱۳. مقایسه ویژگی‌های فنی - زراعی در دو گروه گندمکار

Sig	t	گندمکارانی که عضو		گندمکارانی که عضو		متغیر وابسته
		شورای روستا نیستند	شورای روستا هستند	شورای روستا نیستند	شورای روستا هستند	
۰/۰۲۰	۲/۳۵*	۶۴/۹۶	۹۷	۷۵/۷۷	۲۸۴	سطح مکانیزاسیون
۰/۰۰۰	۶/۱۶**	۴۰/۰۸	۹۷	۴۲/۰۳	۲۸۴	دانش فنی
۰/۰۰۰	۴/۷۷**	۳۰/۴۶	۹۷	۳۲/۴۷	۲۸۴	پذیرش تکنولوژی

** p < ۰/۰۱

جدول ۱۴. مقایسه ویژگی‌های اجتماعی در دو گروه گندمکار

Sig	t	گندمکارانی که عضو		گندمکارانی که عضو		متغیر وابسته
		شورای روستا نیستند	شورای روستا هستند	شورای روستا نیستند	شورای روستا هستند	
۰/۰۰۰	۶/۰۴**	۸/۲۶	۲۱۲	۱۰/۲۲	۱۶۹	منزلت اجتماعی
۰/۰۰۰	۸/۵۷**	۴/۵۲	۲۱۲	۶/۶۹	۱۶۹	وسایل ارتباط جمعی
۰/۰۰۰	۱۱/۱۸**	۱۱/۲۱	۲۱۲	۱۴/۲۳	۱۶۹	مشارکت اجتماعی
۰/۰۰۰	۱۰/۶۱**	۱۹/۴۸	۲۱۲	۲۴/۷۷	۱۶۹	کانال‌های ارتباطی

** p < ۰/۰۱